

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЦІ ТРАНЗИТИВНОГО ТИПУ

*студенти Колода І.М., Колода В.М.
(науковий керівник доц. Таранюк Л.М.)*

Економічна політика трансформаційного періоду – складний соціальний феномен, котрий відображає переплетіння виробничих, соціологічних, політичних та ідеологічних факторів. В умовах трансформаційного періоду здобувають зовсім нові риси багато аспектів соціально-економічної системи, зростає роль податкового регулювання.

Модель системи оподаткування, що застосовується в Україні, стримує розвиток вітчизняного виробництва, оскільки має фіскальну спрямованість, яка зумовлює високий податковий тиск й адміністративне втручання податкових органів в господарську діяльність суб'єктів підприємництва, що призвело до формування істотних суперечностей у системі відносин «держава – власник», які виявляються у низькому збиранні податків, тінізації значного сектору вітчизняної економіки, появі у межах чинного правового поля схем ухилення від сплати податків. Податкова реформа має вирішувати зазначену суперечність характерну для транзитивного типу економіки, а також забезпечити раціональний баланс між фіскальною та регуляторною функціями податків, забезпечити підпорядкованість податкової політики стратегічним завданням довгострокового економічного зростання та якісної структурної перебудови національної економіки.

Метою аналізу є необхідність визначення основних проблем реформування податкової системи в умовах транзитивного типу економіки України, які формуються з урахуванням особливостей розвитку правових, демократичних засад державного устрою, відносин між державою та економічними суб'єктами.

З основних проблем реформування податкової системи характерних для України можна назвати саме такі: по-перше, податковий тягар нині розподілено між платниками різних галузей нерівномірно, а практику надання податкових пільг не можна визнати справедливою та суспільно корисною. В Україні набула поширення практика, коли тягар податкового тиску перекладається на ті підприємства, які працюють легально і доволі прибутково. Це спонукає керівників таких компаній шукати шляхи отримання податкових пільг. По суті, подат-

кові пільги часто перетворюються на ухилення від податків, таким чином пільги стимулюють розвиток тіньової економіки; по-друге, витрати платників на виконання вимог податкового законодавства лишаються надмірно високими; по-третє, залишаються нераціональними перелік і принципи адміністрування запроваджених податків. Зокрема, й досі існує велика кількість малоефективних податків, які потребують істотних адміністративних витрат і їх доцільніше було б скасувати. Інша проблема – податок на додану вартість, який в Україні уже давно став синонімом корупції; по-четверте, відсутня стабільність правового регулювання оподаткування, а діюча нормативно-правова база непрозора та заплутана. Чинні закони про оподаткування приймалися у різний час, за різними принципами, багато законодавчих актів було схвалено внаслідок лобювання певних інтересів, що спричиняє прогресуюче ускладнення податкових процедур і правил; по-п'яте, багаторазове оподаткування (оподатковуються дохід, додана вартість, справляються акцизний збір тощо), високі ставки деяких податків, переважно фіскальний характер податкової системи створюють несприятливі умови для підприємництва та стримують економічну активність.

На сьогодні фіскально-економічна система України в основному сформована. Завдання укладається в тім, щоб максимально адаптувати її до сучасних умов. Для цього прийнятний закордонний досвід, але не шляхом його автоматичного копіювання, а з позицій вивчення фіскальної політики, що проводилася при аналогічних обставинах, виявлення закономірностей еволюції податкових систем і податкової політики, які характеризують їхній взаємозв'язок з об'єктивними й суб'єктивними умовами соціально-економічного розвитку. Саме ці закономірності, а не модель податкової системи тієї або іншої країни в її сучасному вигляді необхідно враховувати в процесі перебудови податкової системи України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Єфименко Т.І. Основні напрямки трансформації податкової системи України // *Фінанси України*. – 2007. – № 9. – С. 10 – 11.
2. Налогообложение: проблемы науки и практики: Монография. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2006. – 232с.
3. Романюк М.В. Податкова система та інвестиційна привабливість економіки України // *Фінанси України*. – 2006. – № 1. – С. 38 – 40.